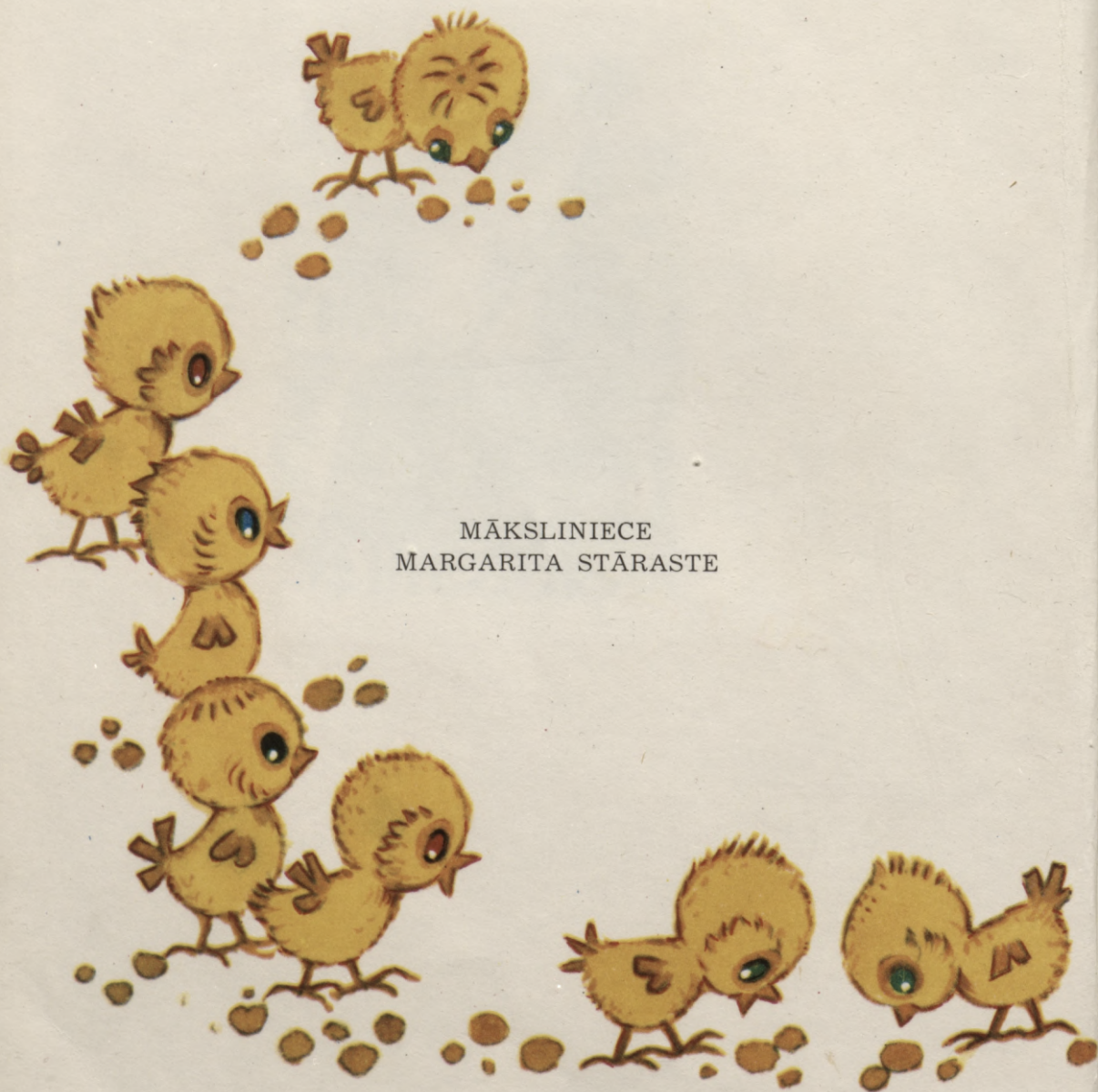

L $\frac{y}{1665}$

Dzidra Rinkule- Zemzare

MĀKSLINIECE
MARGARITA STĀRASTE

L 7
1665

A

Dzidra Rinkule- Zemzare

Ki
ke
ri
gi

PASAKAS DZEJĀ

RĪGA «LIESMA» 1981

L 2
84.3L7
Ri 676

Latvijas nacionālā
BIBLIOTĒKA

~~81-13.445~~

0306039030

70801—402
R ————— 81.4803010200
M801(11)—81

© «Liesma», 1981, ilustrācijas

IEDOMĪGAIS SIENĀZIS

Ezera tuvumā,
 ziedošā pļavā,
Vasaras vakars
 kad vēsmoja vēls,
Sienāži čīgāja
 orķestrī savā,
Zaļsvārci sveicot,
 kam piedzimis dēls.

«Te nu mēs atnācām,
 Zaļsvārci, raugi,
Sienāža dēlu
 apsveikt pa godam!» —
«Bet,» teica Zaļsvārcis,
 «sakiet man, draugi,
Kādu lai vārdu
 mazajam dodam?»

«Trizuli! Bizuli!» —
 vārdus nu minot,
Gudroja visi,
 lēkdami augstu.
Cits teicās labāku
 padomu zinot:
«Nosauksim viņu
 par Čīgu vai Čaukstu!»

«Labāk par Skaistuli
sauc savu dēlu,»
Ieteicās kāds,
«jo skaists viņš pārlietu!»
Brīnījās visi
par vārdu tik cēlu,
Piekrita tēvs tam
tūliņ ar prieku.

* * *

Paaugās Skaistulis,
tēvs teica: «Gana
Tagad bez darba
liksmoties brīvē.
Te būs tev vijole —
dāvana mana,
Amats ikvienam
jāmācās dzīvē.»

Sākumā Skaistulis
priecājās ļoti:
«Mākslinieks būšu
tūliņ uz vietas!»
Norāja tēvs viņu:
«Maz vēl ko proti!
Vijoli spēlēt —
nopietna lieta.»

Gausi dēls cilāja
vijoles loku:
«Vai tad es tikai
spēlmanis būšu?»

Kādēļ ik dienas
man piepūlēt roku?
Labāk es slavens
dejojājs kļūšu!»

* * *

Aizgāja viņš
no vecāku mājām,
Tauriņu dejas
mācīties sāka.
«Skaistulis es
no galvas līdz kājām!
Griezties pa gaisu —
kāda tur māka?»

«Nav vis tā lieta
tik viegla, kā domā,»
Tauriņi, dejā
griezdamies, sauca.
Neveicās Skaistulim
tauriņa lomā —
Grūstījās, lēca
un soļus tik jauca...

Tā nu drīz sienāzis
citu jau lēma:
«Mācīties dejojot —
muļķības, nieki!»
Devās pie bites,
kas darbā to ņēma.
«Prātīgam danči
pilnīgi lieki!...»

* * *

Bite kā bite —
 bij dzēlīga, skarba,
Mācīja viņu,
 ačelēm zibot,
Strādāt ar prieku,
 nebīties darba,
Ja šis no tiesas
 medu vākt gribot.

Skaistulis metās
 no zieda pie zieda,
Piekusa drīz
 un, apnicis strādāt,
Kannas ar niknumu
 zemē viņš svieda.
«Neiešu medu
 bitēm es gādāt!»

Atskrēja bite,
 bet, protams, par vēlu —
Zibšņoja nikni
 ačeles brūnās:
«Ņem nu vēl darbā
 sienāža dēlu!
Vieglprātis medu
 izgāzis sūnās!...»

Nebēdnis Skaistulis,
 tālu jau ticis,
Smējās, ka bitei
 rēķini jūkot!

Vijoli priecīgi
padusē licis,
Amatu jaunu
devās sev lūkot.

* * *

Jāntārpiņš lukturos
uguni dedza,
Ceļu lai redzēt
varētu miglā.
Apkārtņi visu
kad tumsa jau sedza,
Tuvojās nācējs
gaitā jo žiglā.

«Naktssarg, labvakar!»
pa gabalu sauca
Skaistulis draiski,
lecot pār ežu.
Jāntārpiņš aizdomīgs
uzacis rauca:

«Ko tu tik vēlu
klaiņo pa mežu?»

«Nebrīnies, naktssarg,
un netaujā gari!
Nenāku traucēt
nolūkā ļaunā.
Skaties, cik skaists esmu,
iznesīgs arī!
Mācīties gribu
amatu jaunu.»

«Mācīties gribi?

Nu — tas jau ir labi,
Patīk man tāda
valoda droša.
Liekas, tev, sienāzīt,
lādzīga daba:
Gaismekļus tūliņ
spodrināt došu.»

«Ko?! Lai es tikai
tīru un slauku?»

Sienāzis jutās
vīlies patiesi.

«Esi gan darbu man
atrādis jauku!

Pats tu jo lepni
spīdēdams iesi.

Dod tik no savējiem
tūliņ man vienu!
Neprotu, domā,
staigāt ar viņiem?
Dod, lai es aši sev
plecos to sienu —
Tumsā lai redzu
lēkāt pa ciņiem!»

Jāņtārpiņš spožāko
gaismekli sēja
Sienāzim plecos,
padomus dodot.
Skaistulis tikai
par padomiem smēja —
Prāta šim diezgan!
Rīkoties protot!

Sienāzis mīņājās
brīdi uz vietas,
Bet tad, kā sāka,
skrēja, ko jaudā;
Prātā tam iešāvās
jocīgas lietas:
Izbaidīt odus
pirmajā snaudā.

Sirds tam no prieka
kā āmuriņš sita —
Noturēs odi
viņu par spoku!...

Pēkšņi te sienāzis
augšpēdu krita,
Gaismeklis druskās
šķīda pret koku.

Acīs tam plaiksnijās
zaļzili loki.
Kunkstēja nabags
balsī jo žēlā.
Pagaisa drosme
un palaidņa joki —
Ko nu lai iesāk
vakarā vēlā?

Pēkšņi viņš tuvumā
izdzirda balsi —
Uzsauca ods tam:
«Draudziņ, ko vaidi?
Uzspēlē ča-ča-ča,
polku vai valsi,
Kamēr te purvā
rītausmu gaidi!»

Skaistulis nelikās
divireiz lūgties,
Vijoli tvēra.
Lai tad skan arī!
Odiem un vabolēm
bija ko trūkties —
Lasījās kopā
veseli bari.

«Ne tā ir polka,
ne tas ir valsis!»
Kukaiņi nikni
apkārt tam dīca.
«Padzīt šo neprāšu!»
Dusmīgas balsis
Draudīgi purvā
svilpa un sīca.

Uzmeta Skaistulis
vijoli plecā,
Kukaiņu mākonis
pakaļ tam dzinās.
Paglābās beidzot viņš
celmājā vecā:
«Kas gan te mani
atrast vairs zinās!...»

* * *

Nebija sienāzim
tobrīd ne jausmas,
Kādas jau atkal
gaida to briesmas.
Pēkšņi viņš izdzirda
šņākoņu drausmu —
Izšāva čūska
mēli kā iesmu.

Iebrēcās sienāzis,
lēca, cik spēka,
Palika brīdi
spārdoties gaisā.

Savādi tomēr tam
 beidzās šī dēka:
Iekrita melnā
 pazemes plaisā.

Tēvocim kurmim
 bij teicama daba —
Uzņēma laipni
 nelūgto viesi:
Salika galdā
 daudz ēdamā laba.
Izsalcis ciemiņš
 jutās patiesi.

«Zini ko, tēvoc,»
 tā sienāzis saka,
«Redzu, tu dzīvo
 pārticis labi;
Ja nu pie tevis
 vedusi taka,
Strādāsim kopā
 turpmāk mēs abi.»

Labi. Tā sienāzis
 palika alā,
Cilāja naski
 urbi un lāpstu.
Tomēr ar rakšanu
 netika galā —
«Vai gan lai mūžam
 pazemē slāpstu?»

Pameta Skaistulis
glābēju savu —
«Kas tur ko zemes
racēju godāt?
Cēlākā darbā es
gūšu sev slavu,
Nepiedien līdzās
kurmim man lodāt.»

* * *

Sienāzis apstājās,
iepletis acis,
Redzēdams priekšā
milzīgu grāvi.
«Kāpēc gan cilvēks
tik dziļu to racis?
Pāri lēkt tādām —
nozīmē nāvi.»

Kamēr tā Skaistulis
pētīja grāvi,
Apcerot drūmi
dziļuma briesmas,
Ielenc to varden:
«Ko nu tā stāvi?
Klausies, cik vareni
pļavā skan dziesma!»

«Klausīties?» sienāzis
uzsāka rāties.
«Vai gan es citus
apbrīnot nāku?»

Pats gribu dziedāt un
korī šai stāties!
Skaistulis esmu —
visu ko māku.»

«Skaistums vien nelīdz,
kur vajaga mākas,»
Domīgi teica
dirīģents sirmais;
Deva tad zīmi viņš,
dziesma lai sākas —
Sienāzis dziedāt
uzsāka pirmais.

Atmetis galvu un
izgāzis krūtis,
Skaistulis steidzās
rādīt, ko spēja.
Tomēr bij balsi tam
noturēt grūti...
Izsmieklu redzot,
projām viņš skrēja.

* * *

«Te nu es esmu —
skaistākais sienāzis — viens,
Skatos, kā ezerā zilā
Šūpojas laiski
lilijas, baltas kā piens,
Sidraba viļņi tās cilā.

Labi gan tādām —
nedarīt gluži neko...
Kaut es pie viņām tiktu!
Šūpotos cēli...
Citiem kas daļas par to,
Aprīnot sevi ja liktu?»

Domāts — darīts.
Sienāzis lēcienā spraigā
Metās pie liliju saimes;
Iesēdās ērti
puķu ziedlapās maigās,
Tikodams dīkdieņa laimes.

Vēzītis, ods
un ūdens blusiņa sīka,

Gliemezis jauns
un vabole, rotaļu sākot,
Uzsauca tam:
ko vientuļi sēžot šis dīkā?
Laikam ne lēkt,
ne peldēt pa ūdeni mākot.
Tagad no tiesas
apskaitās lielībnieks mūsu.
«Skaistulis esmu,»
sirdīgi skaidrot viņš sāka,
«Tas tik vēl trūka —
līdzīgs lai vabolēm kļūstu?
Peldēt? Ha — ha!
Jums liekas tā sevišķa māka?!»

Pēkšņi — kas tas?...
Viļņi?! Kur tādi te cēlās?
Tālumā laiva,
ūdeni šķeldama, traucās.
Cits citam pakaļ
viļņi pret krastmalu vēlās —

«Palīgā!... Slikstu!...»
Skaistulis izbailēs sauca.

«Palīdzi, māsiņ!...»
tvēra viņš vaboles kāju.
«Palīdzi, draudziņ!...»
odam pie spārniem viņš ķērās.

Tomēr tie abi
līdzēt bija par vājiem.
Tāpēc vēl ilgi
sienāzis ūdenī pērās.

Knišļi un kukaiņi
slīcējam palīgā steidzās.
Beidzot, par laimi,
atlaidās glābēja — spāre.
Tā arī šoreiz
atkal viss laimīgi beidzās.
Tikai no lielības
maz kas bij palicis pāri.
Cilpodams gausi,
slapjš no galvas līdz
kājām,
Skaistulis lepnaiss
meklēja aizmirsto pļavu.
Bet, kad viņš atkal
pārradās vecāku mājās,
Mācījās labprāt
spēlēt vijoli savu.

* * *

Ezera tuvumā,
ziedošā pļavā,
Vasaras vakars
kad vēsvoja vēls,
Sienāži spēlēja
orķestrī savā,
Kopā ar viņiem —
Zaļsvārča dēls.

1954

MAZĀ PELĒNA PIEDZĪVOJUMI

1

Plūdi! Plūdi! Pele pīkst:
— Nupat mūsu māja slikt!
Ko nu darīt? Kur nu skriet?
Būs vēl bojā jāaiziet!... —
Ātri izlemj peļu paps:
Veca kurpe — kuģis labs;
Visu iedzīvi tur krauj
Un tad buras vējam ļauj.
Lietus lielām lāsēm šļāc,
Palts — kā pati jūra krāc.
Pētī dzelmi pelēniņš —
Ziņkārīgs bezgala viņš.
Pēkšņi kuģis sašķobās,
Gaisā slienas. Bet kas tas?!
Tikpat ātri lejup krīt.
Turies, peļu mazulīt!
Bet, ak vai, to nedienu!
Straume aizrauj pelēnu.
Tomēr padoms laikā der —
Pelēns mātes asti tver.
Drīz vien kuģis rāmi slīd.
Lietus stājies. Saule spīd.

Pirmais zaļums zemi klāj,
Ceļotāji krastā stāj.

2

Blaku — blaku dēļi klaudz;
Pelēm tagad darba daudz.
Tuku — tuku māju ceļ,
Mālus jauc un baļķus veļ.

Bet ko mūsu pelēniņš?
Tikmēr apkārt skraida viņš.
Draugu saticis tas jau,
Šķirami vairs abi nav.

— Iesim skudras iztramdīt! —
Draugs sāk draugu pamācīt,
— Iesim vabulītes ķert,
Vardītei ar kāju spert! —

Domāts — darīts. Abi sāk
Rādīt nu, ko katrs māc.
Ai, kā patīk nerātņiem
Darīt pāri mazākiem!

Pēkšņi zāle sakustas.
Abi stājas. Kas tad tas?
Pelēks kamols dzelkšņus slien.
Ezis viņiem virsū skrien.

— Vai, vai, vai! Nu gals mums
klāt! —

Nebēdņi sāk vaimanāt.
Liekas, debess kopā brūk,
Kur nu kurais — abi mūk.

Otrā rītā aizmirsts viss,
 Pelēns, draugu satīcis,
 Jaunu dēku meklēt trauc,
 Velti māte pakaļ sauc:

— Tikai tālu neaizej!
 Ciemā nikni suņi rej,
 Runcis uzglūn, vārna skrien,
 Simtiem lamatu arvien. —

Pelēns mātē neklausās,
 Tālu aizskrien viņš no tās.
 Šoreiz draugiem padomā
 Ielīst pieliekamajā.

Bet, kā pirmo soli sper,
 Pelēniņu liksta ķer —
 Piena krūzē iekrīt — plunks!
 — Vai, vai! — pelēns žēli kunkst..
 — Kā lai tieku atkal brīvs?
 Vai gan palikšu vēl dzīvs? —
 Nevar līdzēt arī draugs —
 Stāvām sienām piena trauks.

Te kāds pēkšņi durvis ver,
 Strauji piena krūzi tver,
 Bet, kā pienā peli redz,
 Abām rokām acis sedz!
 Nošķind drumslas, zemē — piens.
 Pelēns nāves bailēs skrien,
 Kājas ļogās tam un slīd,
 Tumsā runča acis spīd...

Tomēr labi beidzas viss,
Pelēns, eju atradis,
Arī šoreiz izglābjas.
Vēlāk mātei solās tas:
— Kopš šīs dienas būšu es
Rātnākais uz pasaules! —

4

Peļu namiņš glīts un jauns,
Uzņemt ciemiņus nav kauns.
Vēl ir dārziņš jāuzpoš,
Arī tas lai būtu košs.
Kaimiņpeles ciemos brauc,
Viņām līdzī bērnu daudz.
Nu tik prieki pelēnam,
Nav vairs garlaicīgi tam.
Sākumā viss labi šķiet,
Pelēniņi pulkā iet,
Rotaļājas, padraisko,
Parunā par šo un to...
Te, pavisam negaidot,
Viņi zemē vārpu rod
Un tad plūkties sāk un spiegt,
Cits par citu skaļāk kliegt:
«Man! Man! Man!» un «Es tev
gan!» —

Desmit balsu reizē skan.
Tikmēr gailis rāmā garā,
Noskatoties peļu karā,
Vārpu smalki saknābā,
Vistu saimi pacienā.

Kautiņš bija ilgs un sīvs,
Mūsu pelēns tikko dzīvs.
Kur tad vārpa? Nav vairs tās.
Tā, lūk, iet, kad ķīvējas!

5

Peļu māte putru vāra,
Pelēns nejūt pēc tās kāri.
— Neēdīšu! — tiepjas viņš,
— Kur ir speķa gabaliņš? —
Drīzi putra kūp jau galdā,
Māte dēlu tikko valda.
— Neēdīšu! Nē un nē!
Ej, mamm, speķi sameklē!
— Kā tu uzvesties tā drīksti? —
Māte aiziet nolauzt rīksti.
Tikmēr pelēns projām jau.
Atnāk māte — dēla nav.
Ticis atkal savā vaļā,
Pelēns skraida, meklē gaļu.
Kāpēc jāēd tas, ko dod,
Ja daudz labāku sirds rod?
Speķa gabaliņš uz drāts,
Smaržīgs, tauks un kūpināts...
Gaidīt gaida, lai to kostu.
Pelēns kampj, bet tavu postu:
Lamatiņām durvis krīt —
Kniks!
Un sprostā viņš tūlīt.

— Vai, vai, vai! — nu pelēns
pīkst.

— Kā gan mānīties tā drīkst?!

Ja nu runcim mani dos,

Kā no tā lai izglābjos?... —

Apaļvaidzis puisēns mazs

Redz: tur kaut kas sakustas!

Dzīva pele lamatās!

Tuvāk jāpieiet pie tās.

Ai, cik acis spoži spīd,

Purniņš smaļs gar drātīm slīd!

«Būtu jāaptausta tas,

Atdarīšu durtiņas!»

Tai pat brīdī pelēns — spukt!

Ārā ir. Un nu tik mukt!

Vēlāk, rātņi krēslā sēdot,

Pilnu muti putru ēdot,

Slavē viņš: — Kaut ko tik labu

Ne jau katrs baudīt dabū! —

6

Tēvs un māte čakli strādā,

Ziemai uzturu tie gādā,

Arī mazo talkā sauc:

Laukmalē vēl graudu daudz.

— Samalsim tos, — māte stāsta,

Pelēniņam galvu glāstot,

— Būs mums milti plāceņiem,

Ziemā priecāsies par tiem. —

Labi. Pelēns līdzī dodas.

Te cits padoms viņam rodas:

Slepus ielīst dzirnavās,
Pilnas miltu maisiem tās.

— Kādēļ pūlētis pārlieku?
Pārnesīšu pilnu sieku.
Gan tad māte priecāsies,
Būs tai pārsteigums, paties! —

Drīz vien pelēns noliktavā
Jūtas tā kā mājā savā.
Maisam stūri pušu grauž,
Saujām baltos miltus rauš.

Pēkšņi vīle vaļā sprūk —
Miltu straume ārā brūk,
Pāri pelēniņam brāžas,
Augšpēdu tas nabags gāžas,

Sprauslo, spārdās, elš un šķauda,
Turpat klāt jau arī raudas:
«Kur es tagad miltus likšu?
Pats vēl tajos aprakts tikšu!...»
Te, par laimi, grīdā sprauga,
Pelēns tajā ielīst rauga.
Ielien. Izlien. Un to prieku!
Vilks lai parauj miltu sieku!
Redz viņš māti lauka malā —
Tātad visas briesmas galā.

7

Rudens, rudens atkal klāt,
Vējš sāk kokus purināt,
Nokrīt lapas, zāle kalst,
Drīz vien zeme ledū salst.
Drīz vien sarmā koki sirmo,
Sniega pārslas gaisā virmo,
Un tad katram skaidrs tas:
Tagad ziema iesākas.
Peļu māte čakli ada,
Pelēns pieri rūtīs bada;
Ārā plosās putenis,
Logs līdz augšai aizsnidzis.
— Gribu ārā! — pelēns saka.
— Nevar. Aizsnigusi taka.
Pārstās sniegi putināt,
Varēsi, dēls, pastaigāt. —

Tomēr grūti klausīt māti,
Ja ir cita doma prātā.
Pelēns slepus ārā skrien,
Pāri sniega kalnam brien.

— Lai nu māte mani tvarsta,
Istaba man pārāk karsta.
Pats kā putenis es deju,
Pats es izlemju, kur eju.

Te pavisam negaidot —
Kas to izskaidrot lai prot —
Pelēns pēkšņi sniegā slīkst,
Kupena tam pāri likst.

Velti palīgā viņš sauc,
Vējš aiz viņa pēdas jauc,
Tikai astes galiņš vien
Vēl no sniega ārā lien.

— Krā, krā! — vārna laizdamās
Raugās lejup kupenās.

— Tur, šķiet, kāda ēsma ir?
Jeb man acis neizšķir? —

Un jau brīdī nākamā
Pelēnu ceļ gaisā tā.
Pelēns spārdās, pelēns spiedz,
Bet vairs zemi neaizsniedz.

Te jau otra vārna klāt,
Sāk jo skaļi ķērkstināt:

— Krā, krā! Dod man arrī!

A-r-rī!

Kā tu viena aprīt va-r-ri? —

Kas tad nezin vārnas dabu —
Neies dot tā otram labu.
— Krā! Lai es tev peles ķerot? —
Noķerc, bet, šai knābi verot,
Pelēns atkal lejup trauc,
Iekrīt saltā sniegā — bauc!

Peļu tēvs ar māti abi
Jūt, ka dēlam neiet labi,
Steidzas tie, ko kājas nes,
Viņu glābt no nelaimes.

Atraduši segās vīsta,
Berzē, tuntuļo un tīsta.
— Kāpēc aizbēgi no mājas?
Tā, lūk, nepaklausām klājas. —
Pelēns tikai galvu klana.
— Tagad neklausīt man gana... —

* * *

Iespējams, ka tā tas būs —
Pelēns tiešām rātnāks kļūs.
Bet ja ne? Kas notiks tad? —
Likstas nebeigsies nekad.

1956

KĀ RUKSĪTIS CIEMOS GĀJA

— Kikeri-gī-ī! —

gailītis sauc.

— Celieties!

Celieties!

Laika nav daudz!

Saule jau gabalā,

Diena klāt!

Draugi,

laiks visiem

pie darba stāt!

Kikeri-gī-ī!

Kikeri-gī!

Nesnaud vairs, kaķēn,

mūrītī!

Celies nu, auniņ,

Vērsi un zoss,

Ruksīt un Kranci!

Mums brokastis dos! —

Uztrūkstas vērsis,

Ieblējas auns:

— Gulēt tik ilgi

Tiešām ir kauns! —

Priecājas Krancis:

— Labs mums ir draugs.

Dziedāt tam rītos

Paradums jauks. —

Vienīgi Ruksītis
Urkšķina pikts:
— Manuprāt, gailītim
Ieradums slikts
Modināt citus,
Kad miegs vēl nāk.
Varēja vēlāk
Dziesmu sākt!... —

Drīz vien it visi
Rosīties sāk,
Kā nu kurš zina,
Kā nu kurš māc —
Gailītis graudus
Kaudzē vāc,
Aicina vistu:
— Te, te tu nāc! —
Krancis pie būdas
Kaulu grauž;
Zoss no dūnām
Palagus auž;
Vērsis ar ragiem
Baļķi tēš;
Auns ar nagiem
Sūnas plēš;
Kaķēns pa kaktiem
Peles ķer;
Arī Ruksītis
Lāpstu tver...
Parok, parok —
Un nopūšas...
Parok, parok —

Un apstājas.
Beidzot aunam pajautās:
— Kad tad iesim mēs
pusdienās?
— Ko? Tu, Ruksīt,
Gribi jau ēst?
Man vēl sūnu
Daudz, ko plēst, —
Atbild tam auns
Un strādā tik,
Nagiem skanot —
Knik, knik, knik.

Nobrinās sivēns,
Dodas pie zoss:
— Kad tad nu beidzot
pusdienos?
— Nupat kā brokastis
paēdām! —
Atbild tam zoss
pie tītavām.

Atkal Ruksītis nobrinās,
Ies ar vērsi parunās.
Bet tas neatbild viņam nekā,
Tēš tik un tēš vienā tēšanā.
Tāpat gailītis,
Krancis ar
Skaišas:

— Kā darbā
Traucēt var!
Pienāks jau, pienāks
Pusdienu laiks.
Esi tik darbā
Čakls un naigs! —

Atkal Ruksītis
Lāpstu tver,
Purinot galvu,
Skumīgi prāto:
«Draugi tie esot!...
Kur tādi der?
Vienam bez viņiem
Daudz labāk man klātos...»

Pēkšņi kāds jautri
Uzsauc no kārts:
— Muļķis tu, Ruksīt,
Goda vārds!
Ko tu te plēsies,
Sviedrus lej?
Labāk pie radiem
Ciemos ej!

— Radiem?... —
Ruksītis nesaprot.
Žagata steidzas
Padomu dot:
— Meža cūka
Ziņu raida,

Sen jau tevi
Ciemos gaida.
Kāda mežā
Jauka dzīve!
Kāds tur plašums!
Kāda brīve!
Taviem radiem
Pilni galdi!
Milzu zīles,
Rauši saldi!
Saknes svaigas!
Lapas maigas!
Mīksti kāļi,
Bekas brūnas!
Ogu pilnas
Zaļās sūnas!

Ai, kādi lepni
Tev radi tur mīt!
Steidzies gan, Ruksīt,
Turpu tūlīt! —

Ruksītis domīgs
Kasa aiz auss:
— Diez vai tā draugi
Aiziet man ļaus? —

Nosmejas žagata:
— Dari, kā zini!
Tikai par mani
Tiem nepiemini! —

Aizlaižas tā.
Bet Ruksīša sirdi
Satrauktas domas
Bez apstājas tirdī:

«Milzu zīles,
Rauši saldi!
Saknes svaigas!
Lapas maigas!
Mīksti kāļi,
Bekas brūnas!
Ogu pilnas
Zaļās sūnas!...»

Slepus no pagalma
Ārā viņš lien,

Lēkšiem vien steigā
Uz mežu skrien.

Laukmalē irbe
Brīnās:

— Kur muksi?
— Kas tev par daļu! —
Atcērt tai Ruksis.

Pļavā mauj teliņš:
— Ruksīt, tu viens? —
Atkviec tam sivēns:
— Kam barā arvien? —

Brīdina zilīte,
Lēkājot kokā:
— Ruksīti, nedodies
Vilkam rokā!

— Kādi tur vilki?! —
Ruksītis rājas,
— Mežā man radiem
Bagātas mājas! —

Paskrien vēl gabalu,
Dzeguze kūko:
— Pelēcis vilks
Sev azaidu lūko!

— Nu, lai viņš lūko, —
Ruksītis smaida,
— Mani jau mežā
Mielasts gaida! —

Piekūsis Ruksītis
Atlaižas sūnās,
Mīkstās un maigās,
Gluži kā dūnās.

— Neiemiedz, draudziņ! —
Silis kliez.
Ruksītis skaišas:
— Ko atpūsties liez?! —

Neklausās sivēns
Vairs it nevienā.
Iemieg. Un sapņo:
Radi to cienā,
Lepni jo lepni
Klāti tiem galdi —

Milzīgas zīles,
Plāceņi saldi,
Saknītes svaigas,
Atvases maigas...
Meža cūka tam
Aizausi kasa.
— Ko vēl tu vēlies? —
Mīlīgi prasa.

Te kāds iekaucas:
— Cepetis būs!
Sivēns vairs izmukt
Nepagūs! —

Atmostas sivēns,
Apkārtņi vēro:
Briesmīgas acis
Starp paegliem zvēro.

— Meža cūka,
Glāb mani!
Vai dzirdi? —
Ruksītis sauc
Ar drebošu sirdi.

— Skaties, kur glābēju
Atradis cēlu! —
Zoboņas vilks.
— Bet tikai

par vēlu!

Pats tevi žagatai
Aicināt liku,
Tagad pie garda
Mielasta tiku! —

Metas nu Ruksītis
Skriešus pār ciņiem,
Atceras draugus...
Kaut tiktu

pie viņiem!

Ai, kādi vērsim
Lieli bij ragi!
Ai, kādi aunam
Spēcīgi nagi!
Uzveiktu abi tie
Gluži kā nieku

Ruksīša briesmīgo
ienaidnieku...

Ierauga dzeguze
Ruksīti mūkot,
Satraukta kokā
Sāk palīgus kūkot.
Padzird to zīlīte,
Draugiem nes ziņu:
— Skrieniet uz mežu
Glābt sivēniņu! —

Ruksītis tikmēr
Joņo bez mitas:
Krūmi un zari
Acīs tam sitas;
Aušeles nobrāztas,
Asinīs kājas...
Ai, cik bez draugiem
Nelāgi klājas!

Pelēcis vilks
Kā viesulis drāžas.
Pēkšņi kas nobrīkšķ,
Nodun un gāžas.
Pilnas ar smiltīm
Ruksītim acis.
Milzīgu bedri
Kāds lamatām racis.
Izkāris mēli
Un elsodams kāri,
Aizdrāžas plēsoņa
Ruksītim pāri.

Atžilbis sivēns
Debesīs raugās.
Vāvere priecājas
Eglītēs šmaugās.
— Palīdzi, mīlā! —
Ruksītis lūdzas.
— Bedrē tik drūmi! —
Žēli viņš sūdzas.

Šmiukstinot vāvere
Uztraukta lēkā.
— Palīdzēt, Ruksīt,
Nav man pa spēkam. —

Apstājas zaķēni,
Skriedami garām.
— Ko lai ar tevi,
Ruksīt, mēs darām? —

Atsteidzas ezis
Un adatas slien:
— Laikam jau nespēs
Līdzēt neviens... —

Lēni mežs ietinas
Vakara miglā.
Aizcilpo zaķēni,
Vāvere žiglā.
Aizsteidzas ezis,
Purniņu raustot,
Ceļu starp lapām
Uz naktsmītņi taustot.

Bēdīgs nu sivēns
Asaras slauka:
«Beigusies dzīve
Labā un jaukā...»

Piepeši Ruksītim
Aizmirstas briesmas —
Izdzird viņš tuvumā
Gailīša dziesmu.

Drīz vien pie bedres
Draugi jau klāt,
Ruksītim kāpnes
Steidz darināt.

Vērsis ar ragiem
Koku rauj,
Auns ar nagiem
Velēnas krauj.
Zoss ar knābi
Virvi pin.
Kaķēns to apkārt
Baļķim tin.

Drīz vien top kāpnes —
Tādas, ka prieks!
Ruksītim izrāpties —
Tīrais nieks!

— Kikeri-gī-ī!
Steigsimies mājās!
Visi aiz manis
Rindā lai stājas! —
Komandē gailis,
Piesizdams piešus,

Citi tam seko
Lēkšus un skriešus.

Atskatās sivēns,
Ačeles miedz —
Pelēcis uzglūn,
Sabozis spalvu.
— Apēst grib mani! —
Ruksītis kviec,
Šausmās un bailēs
Purinot galvu.

— Kikeri-gī-ī! —
Dzied gailītis ņipri.
— Nebaidies, Ruksīt,
Kopā mēs — stipri!
— Nebaidies! Nebaidies! —
Draugi sauc moži,
— Kopā mums vienmēr
Labi un droši!

1958

ZVIRBULIS BEZ ASTĪTES

Neizskatos pārāk glīti —
Pelnu krāsas zvirbulītis —
Nav man košu spalvas rotu,
Tomēr dzīvē daudz ko protu.
Tiklīdz ligzdai pāri vēlos,
Dzīves gudribu jau smēlos:
Neizglābs ne draugs, ne rads,
Ja es necīnīšos pats.
Asi nagi mani tvēra,
Izrāvos, pa gaisu pēros.
Lai man spārni mazi, vārgi,
Tajā brīdī bija dārgi.
Runcim kauna nav un goda —
Tikko mani nenokoda!
Tā šobaltdien esmu es
Zvirbulis bez astītes...

Visu ziemu tukšas nīkst
Strazdu lepnās savrupmājas.
Apmeties tur taču drīkst —
Tā es kādreiz nodomāju.
Pēkšņi agrā pavasarī
Melnais dziedātājs jau klāt
Un ar savu knābi garo
Sāk man matus plucināt.
— Vai man vajag tavu būri?!
Tādas pilis — greznums lieks.
Pažobelē, mājas stūrī —

Tur man iekārtoties prieks. —
Pēkšņi, strazdiem kā par spīti,
Aprīlī sāk putināt.
Groza knābjus melnie švīti —
Netiek barībai vairs klāt.
Man par sniegu maza bēda!
Vienmēr priecīgs esmu es!
Omulīgs zem dzegas sēdu —
Zvirbulis bez astītes.

Reiz, kā gadījās, kā ne,
Iekritu es dūmu vadā.

Ak tu posts un nelaime!
Tīrīts nebija kopš gada!...
Kad es izkļuvu no tā,
Melnāks vēl par ogli biju.
Ilgi pēros smiltiņās,
Kamēr spārnus notīriju.
Bērni smējās:
— Kas tur ārdās?
Kas tur put,
Un kas tur spārdās?
— Čiv;
Tas taču esmu es —
Zvirbulis bez astītes! —

Rīgas parki lieli, jauki —
Ļaudis staigā tur un sēd.
Šurpu turpu bērni braukā,
Daži smalkmaizītes ēd.
Ja tā sieva gados veca,
Droši laisties var uz pleca.
Arī vīrs, kam sirma bārda,
Neteiks putnam slikta vārda.
Tikai zēniem reizēm gan
Patīk pāri darīt man...
Netīk skatīties to jokos!
Labāk paslēpties tad kokos!
Uzmanīties mēdzu es —
Zvirbulis bez astītes!

Arī tirgū jauki klājas,
Vienmēr jūtos tur kā mājās.

Kādas brīnumjaukas lietas
Dabūjamas tur uz vietas!
Apskatīt to tiešām vērts,
Kas tiek pārdots, pirkts un svērts:
Milti, rieksti, sēklas, sēnes,
Ķirbji — apaļi kā mēness!
Sviests un siers kā malka grēdās,
Šķiņķi, desas — viss, kas ēdams!
Bet, ja zemē nokrīt grauds,
Tas tad putna knābim ļauts.
Tirdziniekiem zināms es —
Zvirbulis bez astītes.

Arī balodim, kā likās,
Pamieloties iepatikās.

Bet ko palīdz koša spalva,
Ja uz pleciem muļķa galva!
Stumda, baksta maizes riku,
Sit ar knābi — pļiku, pļiku!...
Es bez pūlēm galā tiku.
Kolhozniece acis paceļ,
Visu tirgu kājās sacel:
— Kas tas tāds?! Kā gaisa kuģis
Aizlaižas pār tirgus bruģi!
— Čiv, čiv, čiv!
Tas esmu es —
Zvirbulis bez astītes! —

Kādreiz pieci runči kāvās, —
Kā tie brēca!
Kā tie sēca!
Nikni blenžot cits uz citu,
Koda, cirta, plēsa, sita!...
Atceroties vēl arvien
Man aiz šausmām tirpas skrien.
Bet, kad niknie kari beidzās,
Es uz kaujas lauku steidzos.
Šodien man ar runču vilnu
Ligzda jau līdz malām pilna.
Lai, lai kaķu papi cīkstās!
Pēlītis man būs vēl mīkstāks!
Paldies runčiem saku es —
Zvirbulis bez astītes!

Citu rītu līdz ar ausmu
Piedzīvoju jaunas šausmas:
Tā kā vecīte bez spēka
Salīgojas visa ēka.

Sveši vīri lejā sauc:
— Vecā māja jānojauc!
— Nojaukt tādu labu māju?! —
Uztraucies es čivināju.
— Ļaudis būs bez pajumtes!
Un kur palikšu tad es —
Zvirbulis bez astītes?... —

Smējās vīri:
— Skaidra lieta!
Jārod citur dzīves vieta!
Tur, kur ceļas nami jauni,
Nemaz neklāsies tev ļauni. —
Tagad jaunā namā mītu,
Priecīgs mostos katru rītu,
Nevaru jau pazust es —
Zvirbulis bez astītes!

GRIBULĪTIS

Gribulītim acis zib,
Gribulītis daudz ko grib:

Kūkas grib!

Lelli grib!

Medu grib!

Ledu grib!

Bet, ja māte saka: — Nē! —
Gribulītis stabulē.

Mātei rūpes sirdi māt, —
Kāpēc puisēns kļuvis tāds?
Nespēj grozīt viņa dabu
Nedz ar ļaunu,
Nedz ar labu.

— Gribu!

Gribu! —

Augu dienu

Puisēns atkāрто arvienu.

Mātei galva dūc un zvana —

Ak tu lielā gribēšana!...

Kādu dienu Gribulītis

Atkal ietiepīgi skaita:

— Revolveri gribu es!

Šokolādes konfektes!

Tad vēl piecus maisus halvas,

Turku turbānu uz galvas! —

Skaišas māte, sabar to:
— Nedabūsi it neko!
— It neko? —
Dēls piecērt kāju,
Tūliņ pošas atstāt māju.
Bet uz kāpnēm, —
Kas tad tas! —
Ceļā stājas
Vīriņš mazs —
Bikli brūnās acis bola,
Zemu klanīdamies, sola:
— Esmu burvis,
Visu spēju
Žiglāk izpildīt par vēju! —

Puisēnam kļūst priecīgs prāts:
— Tad tu pašā laikā nāc!
Aizpūt māti tālumā —
Mani traucē pašreiz tā.
Visu dienu tikai bar!
Vai tad to
Maz paciest var?

— Rikojums tavs man ir svēts! —
Vīriņš gatavs pakalpot.
— Notiks tā, kā pavēlēts, —
Drīz vairs neredzēsi to. —
Tikko teicis vārdus šos,
Vīriņš tinas mākoņos.
Gribulītis skatās —
jā! ...
Mātes nav vairs istabā.

Jau pēc brīža vīriņš klāt,
Sāk to laipni izprašnāt:
— Ko vēl gribi, Gribulīt?
Prieks man visu izpildīt.

— Tagad... gribu... gribu es
Labi gardas konfektes!
Lai to būtu istabā
Tik,
cik visā pilsētā! —

Nav vēl beidzis Gribulītis,
Kāds jau durvis atvēris —
Un — tu brīnums! —
Bariem vien
Konfektes pie zēna skrien!

Gribulītis punci brauka:
— Nu tik sāksies dzīve jauka! —
Visu, ko viņš iekāros,
Tūliņ mazais vīriņš dos.

Pilni galdi konfektēm,
Pilni krēsli,
Pilna grīda,
Puisēns jau ar kājām mīda...
Kur gan saldumus lai liek?
Visiem vietas nepietiek!

Tomēr vēl un vēl tie plūst —
Galdi liecas,
Krēsli lūst,
Visa māja trīc un šķobās,
Dakstiņi no jumta lobās!
Malu malas pilnas jau,
Tomēr plūdiem gala nav.

Konfektes jau grēdās kraujas.
Gribulītim elpa raujas.
Mūk viņš dārzā —
Arī tur
Brīvas vietas nav nekur.
Bēg uz ielas
Bailēs lielās —
Arī tur tās pretī drāžas,
Gribulītim krūtīs brāžas...

— Kāpēc, kāpēc to tik daudz? —
Gribulītis žēli sauc.

Te, par laimi,
Vīriņš klāt,
Ņemas zēnu mierināt:
— Konfektes ja netik tev,
Kaut ko citu vēlies sev! —

Gribulītim acis zib —
Karuseli nu viņš grib!
Agrāk zēns kad vizinājās,
Vienmēr tas par ātru stājās.

Velti Gribulītis spiedza,
Braukt, cik patik,
Māte liedza...
Tagad sauc viņš
Kā arvienu:
— Gribu griezties visu dienu! —

Drīz vien motors klusi rūc,
Mūzika kā bites dūc —
Gribulītis zirgā sēž,
Matus jautri rausta vējš.
Joņo garām koki, stabi,
Karuselī ir tik labi!
Gribulītis laimīgs smaida,
Līksmi klaigā:

— Aidā!

Aidā!... —

Paiet stundas divas, trīs,
Kas gan tās vairs izskaitīs?
Gribulītis zirgā klanās —
Galva reibst, un ausīs zvana,

Rokas notirpušas stīvas,
Liekas, nav nemaz vairs dzīvas.
Negants viesulis to skauj,
Augšpēdu no segliem rauj,
Tomēr zemē nenosviež —
Tālāk tik uz riņķi griež.
Zeme saveļas kā dūmi,
Dejo koki, dejo krūmi,
Griežas laukumi un ielas,
Griežas mājas, mazas, lielas,
Mākoņi un saule griežas,
Skursteņi un jumtu smailes
Līdz ar Gribulīti griežas.
Puisēnu māc lielas bailes:
— Pasaule vēl bojā ies,
Viesulis ja nerimsies.
Labāk tad es kājām skrienu,
Nekā griežos visu dienu! —

Tūliņ arī vīriņš klāt,
Steidzas zēnam izdabāt:
— Griezties vairāk netik tev?
Vēlies kaut ko citu sev! —

Gribulītim acis zib:
Saldējumu nu viņš grib!
Māte teica: tikai laizi,
Bet viņš ēdīs to kā maizi.
— Spainītis man tīrais nieks!
Mucu apēst būtu prieks! —

Tanī brīdī —
blāc!
un
bums! —
Veļas milzīgs saldējums.

— Ai, cik labi garšo tas! —
Gribulītis priecājas.
Pilnām mutēm ēst viņš sāk.
(Tā tik Gribulītis māc!)
Ēd viņš, kamēr žagas rauj,
Ēst, cik patīk, vīriņš ļauj.

Tomēr ātri priekiem gals —
Mēli stindzināt sāk sals.
It kā zemē ieaug kājas,
Puisēns viss ar ledu klājas.

Nosarmo tam skropstas, mati,
It kā sāktos ziema pati!
Asaras, kas acīs krājas,
Tam pār vaigiem nokarājas
Tā kā lāstekas — tik garas,
Pat pie ausīm ledus skaras,
Tikko, tikko sirds vairs pukst...
— Nosālšu drīz... — puisēns čukst.
— Saldējumu projām nes!
Tādu negribu vairs es! —

Tūliņ arī vīriņš klāt,
Steidzas zēnam izdabāt,
Un pēc brīža ledus kūst,
Straumēm ūdens projām plūst.
— Ko nu gribi, Gribulīt?
Pagādāšu tev — tūlīt! —

Gribulītim acis zib:
Tagad balonus viņš grib!
Māte tikai vienu pirka,
Acis asarās tam mirka...
Bet nu vēlas viņš pēc kārtas
Zaļus, dzeltenus un sārtus:
— Lai tik daudz man viņu rokā,
Cik mēdz ābolu augt kokā! —

Nepagūst pat izrunāt,
Simtiem balonu jau klāt!
Aukliņām tam pilnas rokas,
Noturēt — nu tīrās mokas!
Vēl un vēl tās pirkstos kļaujas.

Pēkšņi —

zēns no zemes raujas.

Nav pat izskaitīts līdz trīs —

Viņš jau ceļas debesīs.

Ceļas līdz pat mākoņiem,

Ceļas augstāk vēl par tiem!...

Necik ilgi — negaiss klāt:

Rībēt sāk un dimdināt,

Zibeņus kā bultas raida,

Šurpu turpu zēnu svaida.

Baloni kā putas plīst,

Puisēns baiļu sviedrus svīst.

Sauc viņš vīriņu,

Bet tas —

Diez kur tagad atrodas.

Gāžas lietus,

Nodreb gais,

Saplok balons pēdējais...

— Beigas! — domā Gribulītis.

— Nositišos es tūlīt... —

Lielās bailēs aizver acis

Un kā akmens zemē krīt.

Asas skujas nobrāž vaigu,

Drānas aizķeras kaut kur,

Un kā čiekuru pie zara

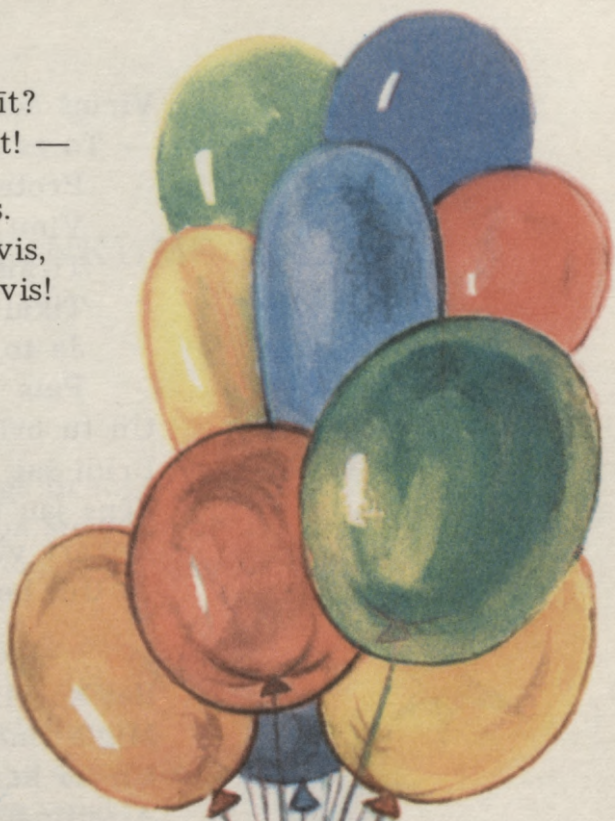
Egle viņu gaisā tur...

Te, kur gadījies, kur ne,

Atkal mazais vīriņš klāt:

— Ko nu gribi, Gribulīt?
Prieks man visu izpildīt! —

Pikti puisēns atgaiņājas.
— Negribu neko no tevis,
Lai ko tu man būtu devis!
Atrod viņu —
Māmuliņu!
Gribu viņu!
Tikai viņu! —

Vīriņš acis pamirkšķina:

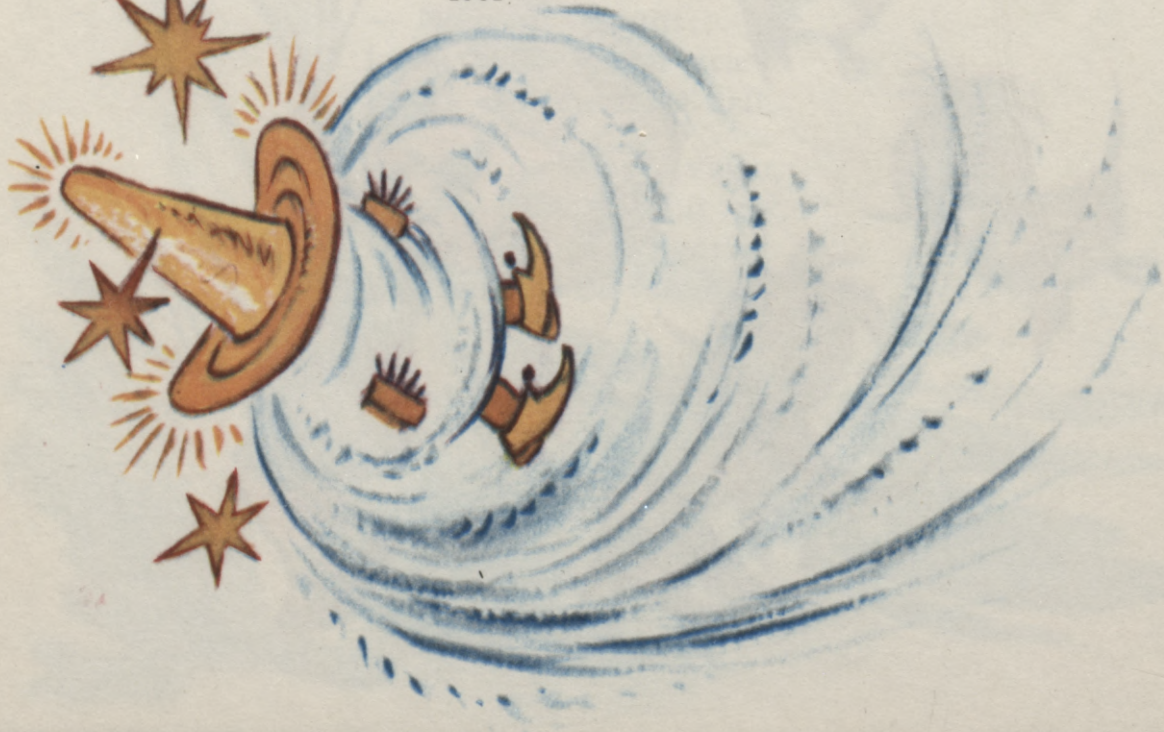
— To es varu,
Protams — varu.
Viņu atrast
Tīrais nieks!
Tikai zini, —
Ja to daru,
Pats tev esmu kļuvis lieks. —

Un tu brīnums!
Brīdī šai
Zēns jau blakus māmiņai!
Apkārt viņai rokas vij:
— Cik bez tevis slikti bij! —

* * *

Bet ko vīriņš? —
Miglā tinas
Un kā kamols
Aizritinās...

1961

LIELAIS SLINKUMS

Esmu jauks!
Varen jauks!
Ansītim es mīlīgs draugs.
Vienā gultā kopā snaužam,
Viens pie otra vaigu glaužam.
Diena tā

 vai vakars vēls —
Ansītis man ir kā dēls.
Agri rītos pulkstenis
Tarkšķ nudien kā sajucis!
Mātei norūpējies vaigs:
— Dzirdi, Ansīt,
 celties laiks! —

 Bet es —
 Lielais Slinkums — saku:
— Kas par traku,
Tas par traku!
Klausīt mātei katru rītu,
Atstāt gultu iesildītu
Ansītim tā negribas!...
Puisēns taču vēl tik mazs. —
Ansītim liek mazgāties
Aukstā ūdenī no akas.

 Bet es —
 Lielais Slinkums — saku:

— Kas par traku,
Tas par traku!
Ūdens saldē seju, plaukstas,
Ausis kļūst kā ledus aukstas! —
Ansīti pie rokas tveru,
Steigšus durvis vaļā veru.
Lai jau mazgājas, kam tik!
Ansītim tas nepatīk.

Mazgāties vien nepietiek,
Ansītim vēl vingrot liek:
— Audzini, dēls, gribu, drosmi!
Dienu sāk ar rīta rosmi! —

Bet es —

Lielais Slinkums — saku:

— Kas par traku,
Tas par traku!
Kāpēc bērnam tādas mokas?!
Izlauzīs vēl kājas, rokas! —

Puisēns kliez,
Spārdās, spiedz,
Raudādams pie manis diedz.
Es tam segu virsū rauju —
Pāri darīt neatļauju.

Mazliet vēlāk redzu es:
Brīnumi uz pasaules!
Puisēns galvu klana, loka —
Matu suka viņam rokā!

— Ansīt, manu mazulīt!
Palīdzēšu tev tūlīt! —
Suku veikli salaužam,
Matus tāpat saglaužam.

Ansīti sauc brokastīs:
— Kafija, dēls, atdzisis!

Bet es —

Liels Slinkums — saku:

— Kas par traku,
Tas par traku!
Ēst tik agri jau no rīta!
Diena vēl nav aizvadīta. —
Ansītim liek gultu klāt,
Paladziņus purināt.

Bet es —

Liels Slinkums — saku:

— Kas par traku,
Tas par traku!
Pienāks vakars,
Gulēt ies,
Atkal segas sajauksies.
Kāpēc velti pūlēties? —
Tētis dēlu māca tā:
— Nepalaidies laiskumā!
Katru dienu vēro modri,
Lai tev zābaciņi spodri. —

Bet es —

Liels Slinkums — saku:

— Kas par traku,
Tas par traku!
Noņemties ar tādiem niekiem!
Ziedēm, sukām — krāmiem liekiem,
Pabradā tāpat pa zāli,
Noies dubļi, smiltis, māli.
Gan jau tāpat labi būs,
Zābaciņi tīri kļūs. —
Arī māte katru dien
Puisēniņu moka vien.
Lai uz veikalu viņš skrien!

Bet es —

Liels Slinkums — saku:

— Kas par traku,
Tas par traku!
Zēnam galvā citas domas,
Grūti nēsāt tirgus somas.
Nav jau laika apkārt skraidīt —
Dīķī vajag vārdes baidīt,
Akmentiņus tajā svaidīt. —
Tētis dēlam lāpstu dod:
— Tev pie darba jāpierod! —

Bet es saku:

— Paslēpies!

Domā, tevi meklēt ies?
Labāk taurenīšus ķer,
Futbolu ar puikām sper!

Bet, ja cita nav ko darīt,
Tāpat pastaigāties vari. —
Dārzā māte rīko: — Ei!
Ansīt, puķes jāaplej! —

Bet es saku:

— Nomet kannu!

Izgāz smiltīs ūdens vannu!
Mātei teic, ka ūdens viss
Saules tveicē izžuvis. —

Kāds viņš glīts

mazulīts!

Vai gan tādu mocīt drikst?

Zālītē lai pavāļājas —

Atpūtina mazās kājas...

Atnāk skolotāja mājās

Un ar māti aprunājas.

Es tik nikni acis bolu:

— Neies Ansītis uz skolu! —

Māte uzmodina dēlu:

— Laboties vēl nav par vēlu! —

Noliek grāmatu tam priekšā,

Nelaiž mani, draugu, iekšā.

Bet es —

Lielais Slinkums — saku:

— Nu gan vienreiz ir par traku!

Bērns sēž istabā kā maisā,

Netiek laukā svaigā gaisā!

Mācībām vēl laika gana —

Tāda pārlicība mana. —

Labs man padoms atkal rodas:

Ansītis lai nepadodas!

Ja jau prot viņš kāpt pār žogu,

Kāpēc neizlēkt pa logu?

— Ansīt, manu mazulīt!

Redz, cik spoži saule spīd!

Balti mākonīši slīd...

Nāc ar mani paskraidīt! —

Skriešus dodos es uz skolu.
Kā tad!

Ansītis sēž solā.

Tūliņ steidzos viņam klāt,
Sāku draugu labināt:

— Ansīt, Ansīt, kā nu tā?

Uzcēlies tu nelaikā!

Nāc pie manis pieglaudies,

Saldi, saldi nosnauudies!...

Te jau bērņus tikai moka!

Rakstot piekusīs tev roka!

Lasot acis sāpēt sāks,

Galvas sāpes virsū nāks!... —

Paceļ acis Ansītis,

Nokaunējies, pietvīcis.

Sastājušies ciešā lokā,

Turēdamies roku rokā,

Bērņi skaļi sauc un smeļ:

— Lielais Slinkum! Projām ej!

Snaud vien pats,

cik ilgi tik!

Tev jau slinkot neapnīk!

Tikai mūs tu mierā liec!

Ansīti vairs neaiztiec! —

Kas par traku,

Tas par traku!

Tādus vārdus sacīt man?!

Cik tas necienīgi skan!

Netaisu nekādus jokus,

Ķeru Ansīti pie rokas.

Bet viņš — pateicība kāda! —
Garu degunu man rāda...

Esmu jauks!

Varen jauks!

Biju zēnam mīlīgs draugs.

Bet viņš —

ļauns!

Taisni kauns!

Jāmeklē man draugs būs jauns.

* * *

Varbūt — tu,

maziņais,

Sniegsi roku slinkumam?

Gribi būt par draugu tam?

1957

DIVI GAILĒNI

1

Kikerigī!
Kikerigū!
Divi gailēni sētsvidū.
Divi gailēni
Lielīties sāk,
Kurš no tiem labāk
Dziedāt māk.

— Kikerigī!
Kad dziedu es,
Līgojas mežu galotnes.

— Kikerigū!
Bet tad, kad es —
Vējš pa gaisu akmeņus nes!

— Kikerigī!
Tas nav nekas!
Jūra, man dziedot,
Viļņojas!

— Bet, man dziedot,
Zeme trīc!
Tu nekad
Man netiec līdz!

— Kikerigī!
Man smiekli nāk —
Tā kā tu
Jau katrs māk!...

2

Kikerigī!
Kikerigū!
Divi gailēni sētsvidū.
Divi gailēni dižojas,
Kurš no tiem skaistāks
Izskatās.

— Kikerigī!
Man spalvas spīd!
Un tik mīkstas tās
Kā zīds!

— Kikerigū!
Bet man, lūk, te
Aste
Kā puķu buķete!

— Bet man —
Knābis,
Liels un liks!
Ne kā tev —
Tik strups un sīks!

— Ko te lielies?!
Ko te mels?!
Man ir knābis
Kā no dzelzs!

Kikerigī!
 Kikerigū!
 Divi gailēni
 Sētsvidū,
 Lecot bez mitas,
 Kā negudri klie dz,
 Kurš no tiem
 Lielāku augstumu sniedz.

— Es varu uzlēkt
 Līdz skurstenim!
 Un vēl augstāk —
 Līdz Mēnesim!
 Otra tāda
 Vairs pasaulē nav,
 Kas tik augstu
 Uzlēcis jau.

— Kikerigū!
 Un tas ir viss?
 Man tāds Mēness
 Jau apnicis!
 Jo es lecu
 Līdz Venērai,
 Un vēl augstāk —
 Pāri tai!

— Kikerigī!
 Kikerigā!
 Domā, tu viens tajā Kosmosā?!

Ko tu te liemies
Ar Venērām?!
Es jau lēkāju
Sen aiz tām!...

4

Kikerigī!
Kikerigū!
Divi gailēni
Sētsvidū.

Divi gailēni
Lielīties sāk,
Kurš no tiem abiem
Varenāks.

— Kikerigī!
Man lauva rads!
Un kā lauva
Es spēcīgs pats.

— Bet man rados
Tīģeris!
Dažu labu
Jau aprijis!...

— Kikerigī!
Jel ceļu griez!
Iekaustīt tevi
Nagi niez!

— Kikerigū!
Nāc tuvāk, nāc!
Pārmācīt tevi
Nesas prāts!...

— — — — —

Ak, tās šausmas,
Kas notikās!...
Abi gailēni
Sakāvās.

Bet — ko guva
No cīņas šīs?
Sekstes vienās asinīs...

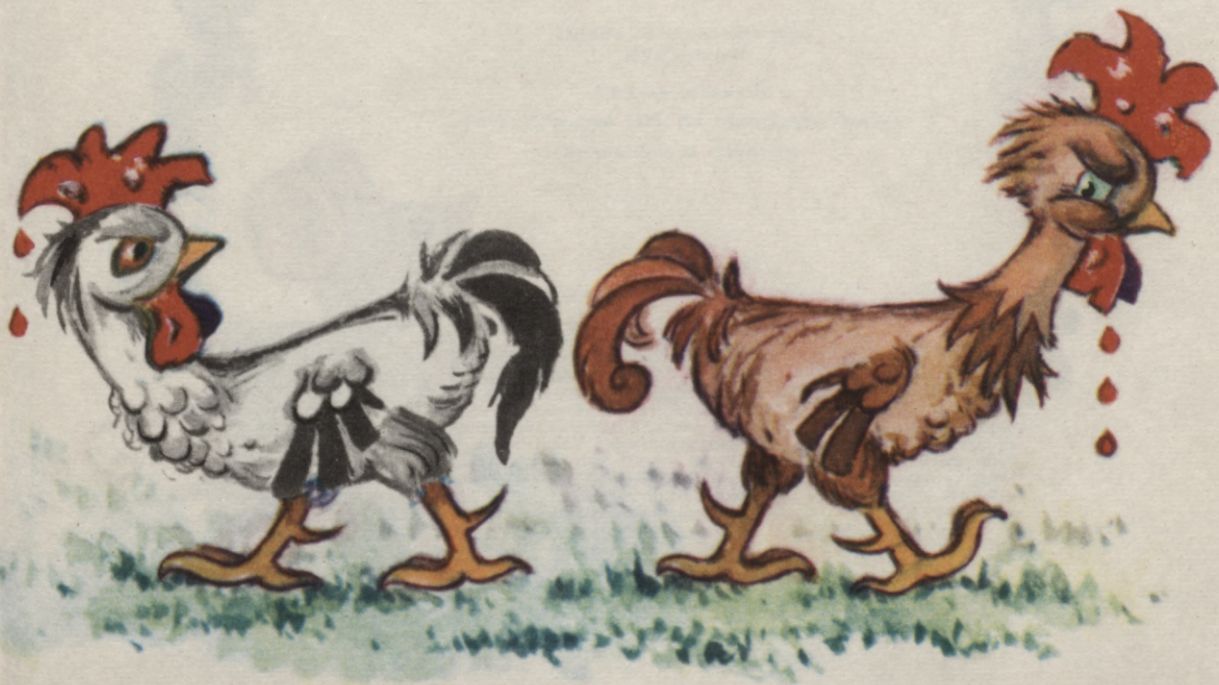
Izplūktas visas
Košākās spalvas.
Daži matiņi
Vairs uz galvas.
Atlauzti nagi,
Zilas acis...
Ko viens otram
Nu cīkstoņi sacīs?

Tēvocis tītars
Gailēnus ārstē,
Kuri tikko vairs
Plakstiņus vārsta...

Kikerigī!...
Kikerigū!...

— — — — —
Miers un klusums
Sētsvidū...

1970

SATURS

Iedomīgais sienāzis	3
Mazā pelēna piedzīvojumi	20
Kā Ruksītis ciemos gāja	32
Zvirbulis bez astītes	48
Gribulītis	54
Liels Slinkums	65
Divi gailēni	74

Дзидра Ринкуле-Земzare
КУКАРЕКУ

Сказки в стихах

Рига «Лиезма» 1981. На латышском языке

Художник М. Старасте

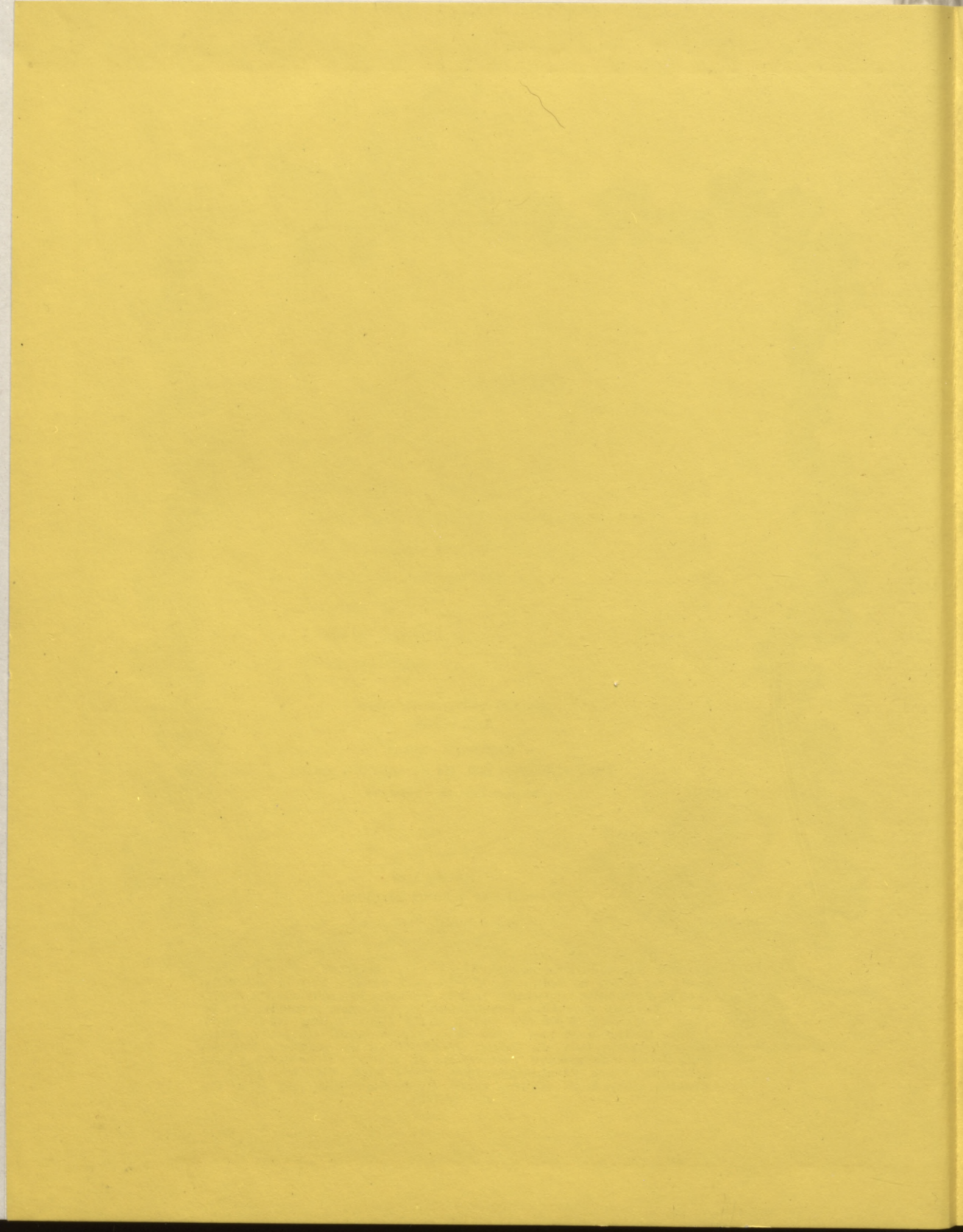
ИБ № 3139

Пирмsskolas vecuma bērniem

Dzidra Rinkule-Zemzare

KIKERIGĪ

Redaktors A. Melnalksnis. Mākslinieciskais redaktors A. Sprūdžs. Tehniskā redaktore M. Zaumane. Korektors I. Vanags. Nodota salikšanai 22.02.80. Parakstīta iespiešanai 19.12.80. Formāts 70 × 90/16. Ofseta papīrs 100 g. Zurnālu garnitūra. Ofsetspiedums. 5,85 uzsk. iespiedl.; 4,91 izdevn. l. Metiens 50 000 eks. Pasūt. № 725. Cena 55 kap. (49 000 eks.), 7. tipa iesējumā 70 kap. (1000 eks.). Izdevniecība «Liesma», 226047 Rīgā, Padomju bulv. 24. Izdevn. № 402/30653/B-584. Iespiesta Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Rīgas Paraugtipogrāfijā, 226004 Rīgā, Vienības gatvē 11. Brošēta tipogrāfijā «Cīņa», 226011 Rīgā, Blaumaņa ielā 38/40. Pasūt. № 2630.

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0306039030

70 kap.

